

Profesor Oldřich Čech †19. 8. 2020

Dne 19. 8. 2020 zemřel v úctyhodném věku 92 let prof. MUDr. Oldřich Čech, DrSc., emeritní přednost a zakladatel Ortopedicko-traumatologické kliniky 3. LF UK a FNKV.

Profesor Oldřich Čech se narodil v Dolních Počernicích v červenci roku 1928. Absolvoval Fakultu všeobecného lékařství UK. Významný představitel české ortopedie, nastoupil svoji ortopedickou dráhu na ortopedicko-traumatologickém oddělení nemocnice v Kladně u prim. MUDr. Ludvíka Seidla. Krátce poté zahájil externí aspiranturu na téma „Poranění vazivového aparátu kolenního kloubu v klinice a experimentu“ ve Výzkumném ústavu tělovýchovném a v jejím rámci působil na chirurgické klinice v nemocnici Na Bulovce pod vedením prof. J. Knoblocha, jenž byl vedle prof. V. Nováka jeho školitelem. Práci obhájil v roce 1963.

V roce 1957 se dr. Čech přihlásil do konkursu na místo sekundárního lékaře na I. ortopedickou kliniku v Praze a zde nastoupil pod vedením prof. J. Zahradníčka klinickou dráhu. Prof. MUDr. Jan Zahradníček se mu stal životním vzorem. Bohužel, smrt prof. Zahradníčka v roce 1958 ukončila tuto slibnou spolupráci. Postrádaje tuzemský vzor, a tím i možnost dalšího rozvoje, obrátil dr. Čech svoji pozornost do zahraničí. Měl možnost absolvovat stáž na předních francouzských ortopedických pracovištích a poznat tak osobně profesora R. Judeta a profesora Letournela, u nichž získal inspiraci novými přístupy k endoprotetice a k léčení zlomenin a pakloubů.

V roce 1965 se dr. Čech seznámil s prof. M. E. Müllerem, jedním ze zakladatelů AO a tehdejší přednostou Ortopedické kliniky v St. Gallen, kterého považuje za svého nejvýznamnějšího učitele.

Dr. Čech dosáhl v roce 1966 možnosti pracovat déleodobě na ortopedické klinice v St. Gallenu u prof. Müllera a tento pracovní pobyt několikrát zopakoval v následujících letech. Prof. Čech přinesl ze Švýcarska pod vlivem AO skupiny nové myšlenky v kostní traumatologii a zavedl u nás principy moderní osteosyntézy. Výsledkem této spolupráce byly soupravy nástrojů a implantátů Poldi I–VII, které byly užívány na většině ortopedických a traumatologických oddělení. Ne menší je Čechův přínos pro endoprotetiku kyčelního kloubu. První cementovanou endoprotézu Müllerova typu implantoval již v roce 1969. V Kladně byla zahájena již začátkem sedmdesátých let produkce ocelových endoprotéz, které se v mírných obměnách tvaru dřívku používají na řadě pracovišť dodnes.

V roce 1966 dostal doktor Čech stipendium francouzské ortopedické společnosti. Měl možnost se poprvé



účastnit kongresu SICOT. Část pobytu trávil na klinice prof. Roberta Judeta, kde v té době pracovali Letournell a Roy-Camille. Navštívil kliniku prof. Merle D' Aubigné, prof. Stagnary a kliniku prof. Trillata, který se věnoval operativě měkkého kolena. Zcela zásadním výsledkem spolupráce se švýcarskou AO skupinou je monografie „Pseudoarthrosis“, kterou napsal společně s prof. B. G. Weberem, nástupcem prof. Müllera v St. Gallen. Jde o práci, která je dodnes ve světě hodnocena jako „základní“. Roku 1972 za ni dostal prof. Čech mezinárodní Steinmannovu cenu. Vyšla postupně německy, anglicky, španělsky a italsky (1990) a pochoptitelně doma česky. Její klasifikaci

i terapeutickou koncepci převzala světová učebnice Campbellova a Manuál osteosyntézy vydávaný Mezinárodní společností pro osteosyntézu – AO. Prof. Čech se tak významně zapsal do světového odborného písemnictví.

V naší odborné literatuře prof. Čech vytvořil základní literaturu v oblasti osteosyntézy, pakloubů a kloubních náhrad (2 vydání knihy Stabilitní osteosyntéza v ortopedii a traumatologii, 2 vydání Náhrady kyčelního kloubu, poranění měkkého kolena a operační přístupy v ortopedii a traumatologii).

Prof. Čech je autorem či spoluautorem více než 250 studií v odborných časopisech (z toho více než 1/3 v zahraničí) a více než 900 přednášek přednesených doma i v cizině.

Uznání za vědeckou práci je celá řada. Kromě již zmíněné Steinmannovy ceny je to cena Chlumského, 6krát cena Zahradníčkova, 2krát cena předsednictva Společnosti J. E. Purkyně, cena literárního fondu, cena Avicena aj.

Na I. ortopedické klinice UK v Praze pracoval prof. Čech 27 let.

V roce 1984 byl jmenován přednostou nově vzniklé ortopedické kliniky 3. LF UK na Královských Vinohradech.

Během působení prof. Čecha ve funkci přednosty zaujala klinika čelní místo mezi ortopedickými pracovišti. Nové technologie, které díky Čechově předvídavosti byly k dispozici vždy velmi záhy, bylo možné časně aplikovat a zavádět nové postupy v hřebování zlomenin, v ošetření nestabilních poranění páteře, v endoprotetice. Prof. Čech setrval ve funkci přednosty do roku 1993, kdy byl ve věku 65 let vystřídán prof. Bartoníčkem. Prof. Čech zůstal poté na klinice jako emeritní profesor a aktivně se účastnil, až do nedávných let, výuky studentů a vedl donedávna na 3. lékařské fakultě kurz „Nové trendy v ortopedii“. Patří k učitelům, kteří dovedou posluchače strhnout a zaujmout pro věc.

Během svého působení ve funkci přednosty prof. Čech vychoval řadu žáků a dá se říci, že „Čechova škola“ doznala širokého rozšíření a uplatnění. V tomto období habilitoval na klinice postupně 5 docentů, z nichž všichni vedli nebo dosud vedou velká a významná ortopedická pracoviště v České republice a byli jmenováni profesory.

Členství v mezinárodních i národních odborných společnostech: SICOT, kde působil 12 let jako národní delegát, AO-International, ERAS, ESKA, Francouzská ortopedická společnost, Rakouská traumatologická společnost, Švýcarská ortopedická společnost, Maďarská ortopedická společnost. Prof. Čech je členem korespondentem DGOT a Německé společnosti pro traumatologii. Široké mezinárodní kontakty otevřely cestu jeho spolupracovníkům na přední světová pracoviště.

Prof. Čech byl iniciátorem celé řady mezinárodních kongresů v Československu, kterých se zúčastnily velké osobnosti světové ortopedie a traumatologie (Müller, Küntscher, Judet, Weber, Magerl, Witt, Leinbach, Morscher, Dick, Tscherne, Ilizarov, Wagner, Zweymüller aj.) a mnoho dalších předních současných odborníků, v roce 1988 uspořádal mezinárodní ortopedický kongres v Praze pod patronací SICOT, kterého se zúčastnili odborníci z 35 zemí všech kontinentů. Přítomno bylo celé prezidium SICOT.

Prof. Čech působil dlouhou řadu let jako hlavní redaktor odborného časopisu „Acta Chirurgiae orthopaedicae et Traumatologiae czechoslovaca“. Časopis se mu podařilo zcela reformovat tak, že jeho úroveň významně stoupla a je srovnatelná s předními evropskými odbornými časopisy. Velkým úsilím se dosáhlo toho, že časopis je zařazen do světových databází Index Medicus a Excerpta Medica a nakonec v roce 2007 i do databáze Web of Science agentury Reuters, to znamená, že je ve skupině tzv. impaktovaných časopisů.

Prof. Čech patří zcela právem mezi nejvýznamnější postavy české ortopedie a jeho přínos pro rozvoj oboru je enormní. Shrňme-li činnost prof. Čecha, vidíme, jak je úzce spojena s érou nastupující moderní operační ortopedie a traumatologie, s dobou, kdy vznikla ortopedie jako samostatný obor, i s obdobím, kdy se traumatologie pohybového aparátu a páteře stala jeho nedílnou součástí. K této změně přispěl prof. Čech velkým osobním podílem, takže bezesporu patří k zakladatelům moderní etapy české ortopedie. V jeho osobě ztrácí obor ikonu a doyen, na nějž nezapomeneme.

Za bývalé i současné spolupracovníky a žáky
Martin Krbec